

ÅLESUND KOMMUNE

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Nkom)

Teknologi og innovasjon

Saksbehandlar:

Helge Veum

Tlf. 475 05 070

Dykkar referanse:

Vår referanse:

22/9470-2 22/76774

Arkivkode:

Dato:

10.07.2022

Merknadar til rettleiar om innplassering av mobilbasestasjonar på offentleg eigedom

Vi sender med dette over våre merknadar til rettleiar om innplassering av mobilbasestasjonar på offentleg eigedom.

God digital infrastruktur er viktig for kommunens innbyggjarar, næringsliv og kommunens tenesteproduksjon, og vi er positive til at kommunens rolle som tilretteleggjar for utbygging av ekom-infrastruktur støttast med god rettleiing.

I utforminga av dette svaret har vi hatt dialog med vårt eigedomsselskap, Ålesund Kommunale Eigedom (ÅKE).

Vi har følgende merknadar:

Dedikert kontaktperson og telekoordinator

Det er lett å forstå at ein meir straumlinjeforma prosess for innplassering av mobilbasestasjonar på offentlege bygg er etterspurt. Ein tele- og byggfagleg kompetent og beslutningsdyktig kontakt i kvar kommune som kan bistå i prosessen, sørge for tilgang til offentlig grunn og offentlege bygg for utplassering av utstyr etter «objektive, transparente og ikke-diskriminerende kriterier» og varsle ved ulike typar vedlikehald (gipsstøv skader telekomponentar), kabelomlegging og straumutkopling.

Det er ei teneste kommunane kan få utfordringar med å levere i prioritet mot lovpålagte oppgåver.

Ålesund kommune er, som mange andre kommunar, organisert slik at ein vesentleg del av den offentlege bygningsmassen er eigd og forvalta av eit særskilt kommunalt føretak. For vår del er dette Ålesund kommunale eigedom KF (ÅKE). Eit kommunalt føretak (KF) har eit styre og ein administrasjon som ikkje er underlagt kommunedirektøren.

Og i tillegg har dei fleste kommuner ulike føretak og selskap, hos oss Ålesund Hamn KF, Ålesund Parkering AS, Ålesund Administrasjonsbygg AS, Ålesund brannvesen KF m.fl., som eig og forvaltar si eiga bygningsmasse.

Ålesund kommune underlagt kommunedirektøren forvaltar også bygningsmasse, infrastruktur og vegar som er interessant for mobiloperatørar. Dette er typisk anlegg innan vatn og avlaup, veg og IKT.

Dette viser at ein ikkje utan vidare kan ha eit enkelt ansvarspunkt, samtidig som det viser behovet for koordinering.

I Ålesund kommune har dei ulike kommunale selskapa felles IKT- / telekom-drift og kommunen har siste 20 år systematisk etablert eit verksemdsovergrepande kommunalt fiber- og radiolinknett, inklusive telerom/skap med fiberterminering i dei fleste offentlege bygg. Fram til 2020 var kommunen (IKT-verksemda) også autorisert installasjonsbedrift (NKOM RIA/TIA), og har over tid fått mykje erfaring på kabling og etablering av telefasilitetar i offentlege bygg i alle aldersklasser.

Teleoperatørar har derfor moglegheit til å føre dialog med kvalifisert telepersonell i Ålesund kommune, men vårt syn er at kommunen ikkje lenger har kontinuitet i sin dialog med kontaktpersonar hos aktuelle mobiloperatørar. Dei bytter stadig underleverandørar og relasjonane varer berre til oppdraget er utført, og prosesserfaringa blir ikkje institusjonalisert.

Etablering av telekommunikasjonsanlegg for mobilbasestasjon i eksisterande bygg

Etter utkastet å døme har NKOM ikkje lagt til grunn at telekominfrastrukturen som skal forsyne mobilbasestasjonen også vil bli utnytta til ytterlegare verdiskaping for eigar. Samtlege teleaktørar har kombinert forretningsmodell med internett/kabelTV-tenester til bustadar, utleige av mørk fiber og andre sambandsleveransar (kapasitet), i tillegg til 4G/5G backhaul. Den teknologiske utviklinga har gjort det kostnadseffektivt for teleoperatørane å utnytte basestasjonsinfrastrukturen til å etablere generelle kommunikasjonsnoder for å forsyne nærområdet med generelle teletenester og LoRaWAN. I praksis er kvar basestasjon eit «minidatasenter», der 5G-basestasjonfunksjonar køyrer virtuelt og det blir utført kommersiell «edge-computing» til kundar, t.d. for IoT-dataprosessering. Langsiktige leigekontrakter og mobiloperatørar med rett til vidareføring vil medverke til at det vil bli vanskeleg for kommunane å omdisponere bruk etter infrastrukturen er etablert. Dermed blir delar av bygningsmassen «låst» til teleformål og til leigetakar.

Eldre bygg vil som regel vere ueigna for innplassering av mobilbasestasjonsutstyr.

20-50 år gamle 3-5 etasjars bustadblokker utgjer ein vesentleg del av kommunale sosialbustadar i Ålesund. I denne perioden vart dei bygd med koaksial-kabling for kabel-TV til bebuarane og opplegg for analog telefonlinje med eit trådpar per leilegheit. Vertikal føringsveg for telefoni er vanlegvis eit 16mm metallrør frå kjellar til øvste etasje med fordeling i trappeoppgangen i kvar etasje via 16mm metallrør støypt inni betongen til kvar leilegheit. Ny fiberkabel til basestasjon krev derfor boring gjennom alle etasjeskilje, utanpålagt kabling og generelt uheldige løysingar for huseigar. Samarbeid med ein aktør for å nyetablere føringsveg kan i visse tilfelle vere kostnadmessig fordelaktig for kommunen der eksisterande føringsvegar er utilstrekkelege for ny kabling til byggets formål og bruk.

Sjølv våre nyaste institusjonar og skular er ikkje tilrettelagt for den multiaktør-fiberinfrastrukturen NKOM her prøver å legge til rette for. Bygga har interne føringsvegar (interne trekkerør) dimensjonert for den bruk kommunen sjølv har forutsett pluss noko reservekapasitet. Ved å tillate eksterne teleoperatørar å utnytte resterande kapasitet blir det svært kostbart for huseigar å fornye eller utvide innvendig kabling, og ekstra komplisert å rive og etablere kabling utan også å risikere å påføre skade på eksterne telekabelanlegg.

Ålesund kommune har bygd eigen fiberinfrastruktur fram til dei fleste kommunale tenestestadar og etasjeskap, og har eit generelt IP/MPLS-basert 10Gig MetroEthernet for kommunale formål. Sjølv har vi ingen nytte av nye fiberkablar som teleaktørar eventuelt kan krevje å føre inn i offentlege bygg i samband med kommunikasjonsløyserar til mobilbasestasjonar, og har som oftast heller ikkje behov for nye sambandsleveransar. Vi finn det naturleg å krevje at mobiloperatørar søker om å leige/disponere mørk fiber i våre eksisterande kablar for å i størst mogleg grad unngå unødig ekstern kabling frå dei 5 fiberaktørane som opererer i vårt område, spesielt i våre vertikale føringsvegar der flaskehalsen vanlegvis oppstår. Alternativt kan ein teleoperatør etablere ny kabling der det manglar, men kabel-eigarskap og -forvaltning må overdragast til huseigar med rett til å tilby den også til andre.

Tilgang 24/7

Vi ser det som utfordrande å legge oss på ein praksis i samsvar med rettleiaren der vi skal utlevere nøklar eller adgangskort for at teknisk personell skal få generell tilgang til offentlege institusjonar 24/7 for å betene tekniske rom med basestasjonsutstyr og antennerigg på tak.

Kommunens institusjonsbygg har normalt bare eit teknisk rom for svakstraum / datanett med UPS og aggregatstøtte, i dag brukt til noderom og svitsjing for kommunens enterprise-datanett og einaste rom tilrettelagt med relevante vertikale og horisontale føringsvegar for fiber- og telekablar. Våre behov og lovpålagte sikringsplikter for fysisk sikkerheit for nettverkskomponentar og avlyttingssikkerheit i det kommunale datanettet gjer at vi må unngå uautorisert fysisk tilgang til dette tekniske rommet, og for så vidt andre rom med utstyr der det blir behandla sensitive personopplysingar.

Etter vår erfaring har Noregs største mobiloperatørar satt vekk etablering og vedlikehald av sin fysiske mobilnettinfrastuktur til underleverandørar, og vi ser det som vanskeleg å ha tilfredsstillande sikring av vår eigen infrastruktural om mobiloperatørens skal ha fri tilgang.

Pris for telelosji i kommunale bygg.

Her har Telenor gjort jobben med å fastsette prisar. I gjeldande vilkår for telelosji som kommuner er bedt om å bruke i Telenors anlegg, er prisane for straum, aggregatstøtte, komponentar, kontraktsoppfølging, heile skap for 19" utstyr, fiberleige og leige av framføringsveg og ulike antenneyper fastsett til minste detalj. Det er rimeleg at kompensasjon for innplassering i kommunale bygg tar utgangspunkt i denne prislista, med noko frådrag for ekstratenester som forbeta innvendig mobildekning osv. Dette vil også medverke til å hindre «utstyrslekkasje» frå eksisterande mobilmaster/teleinfrastruktur til nærliggande bygg med tilsvarende dekningsområde, pga. gunstigare leige.

Frekvensbruk - planlegging

Det oppstår til tider radiostøyproblem der radioutstyr er samlokalisert. Ålesund kommune bruker sjølv mange lisensfrie frekvensar og vil utvide med nye frekvensar for å dekke andre behov i framtida. Derfor har vi stilt krav til mobiloperatørar som vil innplasserast på kommunale bygg at dei bare skal nytte dei frekvensar dei har fått tildelt NKOM-konsesjon på. Frekvensbanda 24GHz, 2,4 GHz og 5-6GHZ samt 868MHz er blant frekvensane som kommunen sjølv nyttar.

Konklusjon

Mange av Ålesund kommune sine bygg har eit primærformål som berre unntaksvis enkelt kan fasilitere offentleg ekom-infrastruktur utan kostbar tilpassing av bygningsmassen og utan negativ innverknad på kommunal drift. Men vi har kontinuerleg samarbeid med mobiloperatørar, og vi har tillate innplassering av mobilbasestasjonsutstyr på fleire av våre bygg når forholda ligg til rette for det. Den generelle ulemperstatninga som vanlegvis blir tilbode dekker sjeldan dei reelle ekstrakostnadane som ein blir påført over tid. Vi ser det og som viktig at ein gjennom rettleiaren ikkje utfordrar kommunens disposisjonsrett til egne eigedommar.

For spørsmål kring merknadane vår kan seniorrådgjevar Are Staurset (are.herlof.staurset@alesund.kommune.no) kontaktast.

Med helsing
Helge Veum
verksemdsleiar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur.

Kopi til:

Are Staurset

NKOM - Marit Mathisen

Ålesund kommunale eigedom KF Postboks 1521

6025 ÅLESUND